

Psora testacea

Falsk guldskevlar

Klass: Lecanoromycetes, **Ordning:** Lecanorales, **Familj:** Psoraceae, **Släkte:** Psora (tegelavlar), **Art:** Psora testacea - falsk guldskevlar Hoffm. **Synonymer:** Psora testacea (Hoffm.) Ach., Protoblastenia testacea (Hoffm.) Clauzade & Rondon, Chrysopsora testacea (Hoffm.) M.Choisy, Lecidea testacea (Hoffm.) Ach.

Kännetecken

Falsk guldskevlar har en fjällig, ofta flera dm stor bål, med 1–3 mm stora, tjocka, ljusgrå och vitkantade fjäll. Apothecier är orangefärgade (K+ vinröda), upp till 2 mm breda och sitter på och mellan fjällen. Sterila fjäll kan förväxlas med kalkspricklav *Acarospora glaucocarpa*, som dock har mörkare, mer flikiga fjäll.

Utbredning och status

Arten har endast omkring fem aktuella lokaler på Öland (Gårdby, två i Sandby, Vickleby) och en på Gotland (Alskog). Förekomsterna vid Gårdby och Alskog är rika. Den är tidigare uppgiven från Torsburgen på Gotland (1800-talet), där den är eftersökt i delar av området. Arten är även känd från ett par lokaler på Öland från 1800-talet och början av 1900-talet (Resmo, Mörbylånga) där den inte är eftersökt. På en gammal lokal i Södermanland (Hölö) från 1800-talet är den eftersökt men inte återfunnen. Den är i övrigt spridd i Syd- och Mellaneuropa, med de svenska lokalerna som nordliga utposter.

Ekologi

Falsk guldskevlar växer på Öland på ljusexponerad alvarmark till delvis skuggad, kraftigt vittrad kalksten, på lodytor eller i skrevor till 1,5–2 dm höga avsatser. Vanliga följearter är kalkstenslav *Aspicilia calcarea* och brunsvart vårtlav *Verrucaria nigrescens*. På Gotland förekommer den också på kraftigt vittrade lodytor och skrevor, på en västvärd, ca 1 m hög klint med en gles tallskogsridå på västra sidan. På denna lokal växer också säcklav *Solorina saccata*.

Hot

På öppnare alvarmarker är det främsta hotet igenväxning med framförallt enbuskar. I betesmarker med högt betetryck kan djurtramp skada lavvegetationen, men det är sannolikt inte ett hot, eftersom djuren förmodligen undviker att gå på de avsatser där arten växer. Stödutfodring kan utgöra ett hot om det sker i närheten av artens förekomster, både p.g.a. ökat djurtramp och tillförseln av kväve. På den gotländska lokalen är skogsbruk det största hotet eftersom en avverkning kommer att påverka lokalklimatet och därmed kan äventyra artens vitalitet.

Åtgärder

Falsk guldskevlar bör hållas under uppsikt på sina aktuella lokaler. En försiktig röjning av enar kan vara aktuell om dessa breder ut sig över populationerna. Arten är skyddad på tre av lokalerna (naturvårdsområden i Gårdby samt på två lokaler i Vickleby). Lokalen på Gotland bör skyddas. Litteratur Du Rietz, G. E. 1917 ("1916"). Lichenologiska fragment 2. *Svensk Bot. Tidskr.* 10: 471–478. Fröberg, L. 1989. *The calcicolous lichens of the Great Alvar of Öland, Sweden*. Akademisk avhandling, Lund. Pettersson, B. 1958. Dynamik och konstans i Gotlands flora och vegetation. *Acta Phytogeogr. Suec.* 40: 1–288. Schneider, G. 1979. Die Flechtengattung Psora sensu Zahlbruckner. *Bibl. Lich.* 13: 1–291. Timdal, E. 1984. The delimitation of Psora (Lecideaceae) and related genera, with notes on some species. *Nord. J. Bot.* 4: 525–540.

ArtDatabanken 2005-06-03. Faktablad: *Psora testacea* – falsk guldskevlar. Förf. Lars Fröberg 1999. © ArtDatabanken, SLU 2005.

Författare

Lars Fröberg 1999. © ArtDatabanken, SLU 2005.